

**Sivistysvaliokunnan mietintö n:o 15 hallituksen
esityksen johdosta laiksi peruskoululain muuttamisesta ja laiksi
lukiolain 17 ja 21 §:n muuttamisesta**

Eduskunta on päätöspöytäkirjan ottein 26 päivältä lokakuuta 1990 lähettänyt sivistysvaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi otsikossa mainitun hallituksen esityksen n:o 197.

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina vanhempi hallitussihteeri Matti Lahtinen opetusministeriöstä, toimistopäällikkö Tuomo Häyhä kouluhallituksesta, osastopäällikkö Aslak Lindström Opettajien Ammattijärjestö OAJ:stä ja rehtori Antero Lahtinen Kangasalan yläasteelta.

Hallituksen esitys

Hallituksen esityksessä ehdotetaan kielenopetuksen tehostamiseksi muutoksia peruskoululain ja lukiolain säännöksiin. Muutoksella lisättäisiin mahdollisuuksia muun kuin koulun opetuskielen käyttämiseen. Toista kotimaista kieltä ja vierasta kieltä voitaisiin käyttää opetuksessa aina, milloin se on opetuksen kannalta tarkoituksenmukaista. Lisäksi kouluun voisi kuulua yksi tai useampi opetusryhmä, jossa opetus annettaisiin muulla kuin koulun opetuskielellä. Esitykseen sisältyvät myös ehdotukset kaksikielisten oppilaiden äidinkielen ja toisen kotimaisen kielen opetuksen lisäämisestä, saamen kielen ja saamenkielisen opetuksen tehostamisesta, vapaaehtoisen englannin kielen aloittamisesta peruskoulun viidenneltä vuosiluokalta sekä tähän liittyen tuntikehyksen korottaminen.

Valiokunnan kannanotot

Valiokunta on käsitellyt asian. Hallituksen esityksen perusteluista ilmenevistä syistä valiokunta pitää esitystä tarpeellisena ja tarkoituksenmukaisena. Valiokunta puoltaa hallituksen esitykseen sisältyvien lakiehdotusten hyväksy-

mistä seuraavin huomautuksin ja muutosehdotuksin.

Valiokunta toteaa, että kielten valinnaisaineiden opetukseen vaikuttaa käytettävissä oleva tuntikehys. Lisäksi yläasteen kaikilla valinnaisilla kielillä lukevilla oppilailla tulee olla mahdollisuus 30—32 viikkotunnin joustoon. Tämän vuoksi valiokunta pitää myönteisenä sitä, että valinnaiskielten opetuksen tarjonnan tehostamiseksi peruskoulun ja lukion tuntikehystä korotetaan. Valiokunta pitää kuitenkin tärkeänä, että korotus mitoitetaan riittävän suureksi, jotta valinnaisuus ja opetustarjonta todella lisääntyy.

Hallituksen esityksessä ehdotetaan saamen kielen ja saamenkielisen opetuksen tehostamista. Tämän vuoksi ehdotetaan peruskoululain 31 §:n 7 momenttia muutettavaksi niin, että saamelaisten kotiseutualueella sijaitsevan peruskoulun yläasteen opetukseen käytettävissä olevaa tuntimäärää voitaisiin korottaa. Valiokunta kuitenkin katsoo, että myös saamelaisten kotiseutualueen ulkopuolella sijaitsevan peruskoulun, jossa opiskelee saamelaisten kotiseutualueella asuvia oppilaita, tulisi saada mahdollisuus vastaavaan tuntimäärän korotukseen. Tämän vuoksi valiokunta ehdottaa tarkennusta peruskoululain 31 §:n 7 momenttiin.

Valiokunta toteaa, että saamen kieli sai vuonna 1983 peruskoululainsäädännössä äidinkielen aseman. Lukiossa saamen kieltä ei vielä voida opettaa äidinkielen oppiaineena. Valiokunta kuitenkin katsoo, että opiskelun jatkaminen lukiossa tulisi mahdollistaa ottamalla tarvittava säännös lukiolakiin. Saamen kielen opiskelu äidinkielen oppiaineena myös lukiossa lisää saamen kielen taitoa ja arvostusta sekä tukee osaltaan eduskunnan käsiteltävänä olevan saamen kielilain toteuttamista. Tämän vuoksi ja saamansa selvityksen perusteella valiokunta ehdottaa lukiolain 18 §:n 2 momenttia muutettavaksi siten, että saamelaisten kotiseu-

tualueella asuvalle oppilaalle voidaan opettaa äidinkielen oppiaineena saamen kieltä.

Edellä olevan perusteella sivistysvaliokunta kunnioittavasti ehdottaa,

että lakiehdotukset hyväksyttäisiin näin kuuluvina:

1.

Laki

peruskoululain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 27 päivänä toukokuuta 1983 annetun peruskoululain (476/83) 25 §:n 2 momentti, 27 §:n 2 ja 4 momentti sekä 31 §:n 2 ja 7 momentti,

näistä 31 §:n 2 ja 7 momentti sellaisina kuin ne ovat 3 päivänä helmikuuta 1984 annetussa laissa (132/84), seuraavasti:

25 ja 27 §

(Kuten hallituksen esityksessä)

31 §

(2 mom. kuten hallituksen esityksessä)

ja toisen kotimaisen kielen opetukseen sekä sellaisen peruskoulun yläasteen koulun, jossa on saamelaisten kotiseutualueella asuvia oppilaita, opetukseen käytettävästä tuntimäärästä on voimassa, mitä asetuksella säädetään.

Erityisopetukseen, 4 §:n 2 ja 3 momentissa tarkoitettuun opetukseen, vieraskieliseen opetukseen, kaksikielisten oppilaiden äidinkielen

Voimaantulosäännös
(Kuten hallituksen esityksessä)

2.

Laki

lukiolain (poist.) muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 27 päivänä toukokuuta 1983 annetun lukiolain (477/83) 17 §:n 2 momentti, 18 §:n 2 momentti ja 21 §:n 5 momentti,

sellaisena kuin näistä on 21 §:n 5 momentti 3 päivänä helmikuuta 1984 annetussa laissa (133/84), seuraavasti:

17 §

(Kuten hallituksen esityksessä)

18 §

*neessa opetettavia aihekokonaisuuksia. Luki-
ossa voi olla oppilaskerhoja. Lukion opetusta
voidaan antaa myös koulun ulkopuolella.*

21 §

(Kuten hallituksen esityksessä)

*Opetussuunnitelmaan voi kuulua sen lisäksi,
mitä 1 momentissa on säädetty, muitakin luki-
on tehtävään kuuluvia aineita. Saamelaisten
kotiseutualueella asuvalle oppilaalle voidaan
opettaa äidinkielen oppiaineena saamen kieltä.
Opetussuunnitelmaan kuuluu myös useassa ai-*

Voimaantulosäännös
(Kuten hallituksen esityksessä)

Helsingissä 22 päivänä marraskuuta 1990

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Pystynen, varapuheenjohtaja Astala, jäsenet von

Bell, Gustafsson, Holvitie, Jääskeläinen, Pohjanoksa, Renko, Sillanpää, Tykkyläinen ja Uosukainen sekä varajäsen Wasz-Höckert.
